

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
SAVARIA EGYETEMI KÖZPONT
BERZSENYI DÁNIEL PEDAGÓGUSKÉPZŐ KAR
Eszttikái, Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet

cím: 9700 Szombathely, Berzsenyi tér 2. postacím: 9700 Szombathely, Pf: 170.
telefon: 0694 519-673, 643
e-mail: czibolya@bdpk.nyme.hu, szvali@bdpk.nyme.hu, internet: www.sek.nyme.hu

A 'hólgbevezető' fogalmának nyelvészeti szempontú megítélése

A nyelv folyamatos változása evidencia. Minden nyelvben és minden időben folyamatos vizsgálat tárgyát képezheti a szókészlet változása, azaz a nyelv újulása, bővülése. A nyelvújítás fogalmi körébe be kell illeszteni a mindennapi kommunikáció szükségleteként megjelenő új tárgyak, fogalmak stb. elnevezésén kívül a kortárs magyar dráma hapax legomenonjait (alkalmi szavait), az újszerű szleng kifejezéseket, a sajtóban használatos egyedi szavakat, a filmcímeket, az üzletneveket, és még folytathatnánk tovább a sort akár a szakszavakkal (pókkamera, bagolyvonat, nyakzuhany stb.). Természetesen a neologizmusok döntő többsége tudatos neologizmus, hiszen valamilyen közlésbeli, kommunikációs, szókincsbeli hiányt hivatott betölteni. Szükségszerűnek tekintem azokat a neologizmusokat, amelyek gyakorlati céllal jöttek létre, s jól tükrözik a társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális élet változásait. A nyelvet ennek megfelelően mindig bővíteni kell új szavakkal, hiszen a változó életben égetően szükség van rájuk.

A stilisztikai neologizmusok nem kerülnek be a szótárakba, egyszeri előfordulások, a költői-írói nyelvben hapax legomenonok. Ezeket a pillanatnyi tartalmi, stiláris szükségszerűség hozza létre. Megalkotásukkor a cél az egyediség, egyszerűség, a figyelemfelkeltés, ritkán a meghökkentés.

A hólgbevezető fogalmát, nyilván új fogalomként szerette volna bevezetni a használója. A fogalmat/szót jelentéstartalma alapján kellene definiálni, minden más fogalomtól megkülönböztetni. Szakmailag kellene indokolni a fogalom bevezetésének létjogosultságát. A mai magyar nyelvújítás számos területen próbálja gyarapítani a magyar szókészletet, akár egyéni ötletek, lelemények is népszerűvé válhatnak, s beépülhetnek a nyelv rendszerébe. Nyelvészeti szempontból tehát semmilyen kifogásolnivaló nincs abban, ha valaki új fogalmat vezet be.

Szombathely, 2016. október 25.

Dr. Czettler Ibolya
intézetigazgató
Savaria Egyetemi Központ
Berzsenyi Dániel Pedagógusképző
Kar
Eszttikái, Nyelv- és
Irodalomtudományi Intézet
Szombathely
Károlyi Gáspár tér 4.
e-mail: czibolya@btk.nyme.hu